

מבט לאיראן

11 – 25 באוגוסט, 2019

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

◀ על רקע ההסלמה הנמשכת בין איראן לארה"ב במפרץ הפרסי, איים מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן, עלי שמח'אני, כי **במקרה של עימות צבאי בין איראן לארה"ב, תעשה טהראן שימוש בארגונים שליחים (פרוקסיז) נגד ארה"ב ובעלות בריתה באזור.**

◀ לנוכח ההתפתחויות במרחב אדלבי, גינתה איראן את מאמצי ארה"ב להקים אזור חיץ בשיתוף תורכיה בצפון סוריה. דובר משרד החוץ כינה את ההסכמות, שהושגו בין ארה"ב לתורכיה בנוגע להקמת מרכז מבצעים משותף בגבול סוריה-תורכיה "פרובוקטיביות ומעוררות דאגה" והדגיש, כי אין כל צורך בהתערבות מעצמות זרות בשמירת הביטחון בצפון סוריה.

◀ שר הפנים העיראקי, יאסין אליאסרי, ביקר במחצית אוגוסט בטהראן כדי לדון בתיאומים בין שתי המדינות לטקסי "הארבעין", העלייה לרגל למקומות הקדושים לשיעים בעיראק. בפגישה עם עמיתו האיראני הסכימו שני השרים על שורת הקלות לעולי הרגל האיראנים הצפויים להגיע לעיראק. במהלך הביקור נפגש אליאסרי גם עם שר ההגנה האיראני, שהצהיר, כי חיזוק היכולות ההגנתיות של עיראק מהווה אסטרטגיה מרכזית של איראן.

◀ **מזכ"ל המיליציה העיראקית הפרו-איראנית כתאא'ב חזבאללה ביקר באיראן והצהיר, כי המיליציות השיעיות העיראקיות רואות במנהיגותו של עלי ח'אמנהאי, מנהיגה העליון של איראן, המשך לשלטונם של הנביא מוחמד והאמאם השיעי הראשון עלי.** ביקור הבכיר העיראקי בטהראן התקיים על רקע שורת פיצוצים, שהתרחשו לאחרונה בבסיסים של המיליציות השיעיות העיראקיות המזוהות עם איראן.

◀ משלחת בראשות דובר תנועת אנצאראללה (השיעים החות'ים) בתימן ביקרה במחצית אוגוסט בטהראן ונפגשה עם בכירים איראנים, בראשם מנהיג איראן ח'אמנהאי. ראש המשלחת מסר לח'אמנהאי איגרת ממנהיג החות'ים, עבד אלמלכ בדר אלדין, והביע תמיכה במנהיגותו של ח'אמנהאי.

◀ בטהראן התקיים כנס במלאת חמישים שנה להצתת מסגד אלאקצא בירושלים. נציג חמאס בטהראן, ח'אלד אלקדומי, קרא בנאומו למנוע את המשך המאמצים מצד "הציונים" לשנות את הסטטוס קוו בירושלים.

כללי

◀ על רקע ההסלמה הנמשכת בין איראן לארה"ב במפרץ הפרסי, איים מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן, עלי שמח'אני, כי במקרה של מלחמה בין איראן לארה"ב, תעשה טהראן שימוש בארגונים שליחים (פרוקסיז) נגד ארה"ב ובעלות בריתה באזור. בריאיון נדיר לרשת NBC (20 באוגוסט 2019) אמר שמח'אני, כי במידה ויפרוץ עימות צבאי בין איראן לארה"ב, עומדים לרשות טהראן אמצעים רבים, ובהם "מלחמה

באמצעות שליחים", וכי במקרה של מלחמה יהיו ארה"ב ובעלות בריתה באזור ב"מצב נוראי". הוא לא פירט מיהם הארגונים השליחים, שבהם מתכוונת איראן להשתמש במקרה של עימות עם ארה"ב.

המעורבות האיראנית בסוריה

◀ איראן גינתה את מאמצי ארה"ב להקים אזור חיץ בשיתוף תורכיה בצפון סוריה. דובר משרד החוץ האיראני, עבאס מוסוי (Abbas Mousavi), כינה את ההסכמות בין ארה"ב לתורכיה בנוגע להקמת מרכז מבצעים משותף, שיפעל בגבול סוריה-תורכיה, "פרובוקטיביות ומעוררות דאגה". הוא ציין, כי הפעולות האמריקאיות, כמו יתר הצעדים בהם נוקטים שלטונות ארה"ב, יערכו את היציבות והביטחון באזור ומהוות התערבות בענייניה הפנימיים של סוריה והפרה ברורה של ריבונותה ולכידותה הטריטוריאלית. מוסוי הוסיף, כי הביטחון בגבולה הצפוני של סוריה צריך להיות מוסדר במסגרת הסכמים בילטרליים בין סוריה לשכנותיה וכי אין כל צורך בהתערבות מעצמות זרות (פארס, 18 באוגוסט). בראשית אוגוסט 2019 הגיעה משלחת צבאית אמריקאית לאנקרה כדי לדון ביצירת אזור חיץ בצפון סוריה. פרטי ההסכמות, שהושגו בין שתי המדינות בעניין זה, עדיין אינם ברורים.

המעורבות האיראנית בעיראק ובתימן

◀ סגן ראש ממשלת עיראק לשעבר, בהא' אלערג'י (Baha al-Araji), טען כי אמצעי הלחימה בבסיס אלצקר (al-Saqr) של המיליציות השיעיות העיראקיות בדרום בגדאד, שבו התרחש פיצוץ ב-12 באוגוסט 2019, שייכים לאיראן. בציוף בחשבון הטוויטר שלו (13 באוגוסט 2019) טען אלערג'י, כי הכוחות העיראקים ואף המיליציות השיעיות בעיראק אינם משתמשים בנשק מהסוג שהוחזק בבסיס. הוא רמז למעורבות ישראל בפיצוץ וטען, כי הבסיס הופצץ על-ידי "מדינה קולוניאלית" על בסיס מידע מגורם עיראקי "בוגד". בפיצוץ בבסיס אלצקר נהרג לפחות אדם אחד ועשרות נפצעו.

◀ באירוע נוסף ב-20 באוגוסט 2019, התרחשו פיצוצים במחסן נשק של המיליציות השיעיות העיראקיות בבסיס בלד שבמחוז צלאח אלדין, כמאתיים ק"מ מצפון לבגדאד. כלי תקשורת עיראקים דיווחו על מספר פצועים כתוצאה מהפיצוץ (רויטרס, 20 באוגוסט 2019). בהודעה, שפרסם בעמוד הפייסבוק של המיליציות השיעיות העיראקיות (21 באוגוסט 2019), האשים סגן מפקד המיליציות השיעיות, אבו-מהדי אלמהנדס, את ארצות-הברית באחריות לתקיפות האחרונות בעיראק וציין, כי האמריקאים אפשרו לישראל להעביר כלי טיס לתוך עיראק המשמשים לתקיפת מטרת בשטחה.

◀ שר הפנים העיראקי, יאסין אליאסרי (Yasin al-Yaseri), הגיע ב-17 באוגוסט 2019 לביקור בטהראן ונפגש עם עמיתו האיראני, עבד אלרזא רחמאני פזלי (Abdolreza Rahmani Fazli). ביקורו של שר הפנים העיראקי נועד בראש ובראשונה לדון בתיאומים לטקסי הארבעין, העלייה לרגל למקומות הקדושים לשיעים בעיראק. במסיבת עיתונאים משותפת עם עמיתו האיראני אמר שר הפנים העיראקי, כי ממשלת עיראק עושה את כל המאמצים כדי להבטיח את כניסתם ויציאתם של עולי הרגל האיראנים ואת ביטחונם. שר הפנים האיראני מסר לאחר הפגישה, כי בהתאם להסכם שחתם עם עמיתו העיראקי, הסכימו המדינות לבטל את אשרות הכניסה

ביניהן, לשפר את השירותים וההקלות הניתנות לעולי רגל איראנים, לתגבר את אבטחת מעברי הגבול ולפתוח את מעבר הגבול ח'סרווי (Khosravi) שבין איראן לעיראק (איסנ"א; תסנים, 17 באוגוסט 2019).

פגישת שרי הפנים של עיראק ואיראן בטהראן (מהר, 17 באוגוסט 2019).

◀ במהלך ביקורו בטהראן נפגש שר הפנים העיראקי גם עם שר ההגנה האיראני, אמיר חתמי (Amir Hatami), שהצהיר, כי חיזוק היכולות והתשתיות ההגנתיות של עיראק מהווה אסטרטגיה מרכזית של איראן המייחסת חשיבות רבה לביטחונה של עיראק. הוא ציין, כי הקשרים בין שתי המדינות לא היו מעולם ידידותיים וקרובים כל כך כפי שהם כיום וכי תמיכת איראן בעיראק במערכה נגד דאעש לא הייתה צעד טקטי אלא נגזרה מאסטרטגיה ארוכת טווח. שר הפנים העיראקי אמר בפגישה, כי שיתוף הפעולה הצבאי בין המדינות עומד בראש סדר העדיפויות של ממשלת עיראק (איסנ"א, 18 באוגוסט 2019).

◀ האשם אלחידרי (Hashem al-Heydari), מזכ"ל המיליציה העיראקית הפרו-איראנית כתאא'ב חזבאללה וסגן הגיוס העממי (המיליציות השיעיות העיראקיות) לענייני תרבות, ביקר במחצית אוגוסט 2019 באיראן. בכנס בעיר משהד לקראת טקסי הארבעין הצהיר אלחידרי, כי המיליציות השיעיות העיראקיות רואות במנהיגותו של עלי ח'אמנהאי, מנהיג העליון של איראן, המשך לשלטונם של הנביא מוחמד והאמאם השיעי הראשון, עלי בן אבו-טאלב. עוד אמר אלחידרי, כי לאחר ניצחונה של סוריה הגיע כעת זמן הניצחון והתמיכה בתימן (תסנים, 15 באוגוסט 2019).

האשם אלחידרי, מבכירי המיליציות השיעיות בעיראק (תסנים, 15 באוגוסט 2019).

◀ משלחת בראשות דובר תנועת אנצאראללה (השיעים החות'ים) בתימן, מחמד עבד אלסלאם, ביקרה במחצית אוגוסט בטהראן ונפגשה עם בכירים איראנים, בראשם מנהיג איראן, עלי ח'אמנהאי. ראש המשלחת התימנית מסר לח'אמנהאי איגרת ממנהיג החות'ים, עבד אלמלכ בדר אלדין (Abdul-Malik Badreddin), הביע תמיכה במנהיגותו והודה לו על תמיכת איראן ב"מדוכאי העולם", ובמיוחד בעם התימני. מנהיג איראן גינה את ערב הסעודית ואיחוד האמירויות על "הפשעים" שהן מבצעות בתימן ואמר, כי הן חותרות לפיצולה של תימן. הוא קרא לדיאלוג בין הקבוצות השונות בתימן כדי להבטיח את אחדותה. כמו כן גינה ח'אמנהאי את אדישות המערב לנוכח הפשעים המבוצעים בתימן ובפלסטין (תסנים, 13 באוגוסט 2019).

פגישת מנהיג איראן עם דובר החות'ים בתימן (תסנים, 13 באוגוסט 2019).

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

◀ ב-19 באוגוסט 2019 התקיים בטהראן כנס במלאת חמישים שנה להצתת מסגד אלאקצא בירושלים. נציג חמאס בטהראן, ח'אלד אלקדומי (Khaled al-Qadoumi), אמר בנאומו בכנס, כי מסגד אלאקצא היה תמיד ההשראה להתקוממויות העם הפלסטיני. אלקדומי התייחס בדבריו למאמצים הנמשכים מצד "הציונים" לשנות את הסטטוס קוו במסגד אלאקצא ובירושלים ולמנוע מהמוסלמים את הכניסה למסגד כדי להכשיר את הקרקע לבניית המקדש (תסנים, 19 באוגוסט 2019).

נציג חמאס באיראן, ח'אלד אלקדומי (תסנים, 19 באוגוסט 2019).

◀ ראש חמאס בחו"ל, מאהר צלאח, אמר בריאיון לערוץ הטלוויזיה אלחואר (al-Hiwar, 18 באוגוסט 2019), כי איראן תומכת בחמאס בכסף ובנשק, מה שאף מדינה אחרת אינה יכולה לעשות. הוא ציין, כי חמאס מקיימת מערכת קשרים מדיניים עם איראן מאז שנות התשעים, אף כי חלה דעיכה מסוימת ביחסים במהלך השנים, וכי היחסים בין השתיים אינם סודיים. בחודש שעבר השתתף צלאח במשלחת בכירי חמאס, שביקרה בטהראן ונפגשה עם בכירי הממשל האיראני.